

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

10. maj 2021

Sendt pr. mail til maos@jm.dk og kano@jm.dk

J.nr.: 20/00171-72

Sagsbehandler:

Line Lykkegaard

Mail: LIPO@domstolsstyrelsen.dk

Danmarks Domstoles hørings svar

Justitsministeriet har ved mail af 29. marts 2021 anmodet om en udtalelse til brug for justitsministerens redegørelse til beretning 13/2020 om skifteretternes behandling af dødsboer med bobestyrer.

Danmarks Domstole har følgende bemærkninger:

1. Danmarks Domstoles tidligere bemærkninger i sagen

I januar 2021 anmodede Rigsrevisionen om Justitsministeriets og Danmarks Domstoles bemærkninger til Rigsrevisionens foreløbige udkast til Rigsrevisionens beretning om skifteretternes behandling af dødsboer med bobestyrer. Justitsministeriet modtog kopi af Danmarks Domstoles hørings svar til Rigsrevisionen af 4. februar 2021.

På baggrund af hørings svaret ændrede Rigsrevisionen revisionskriteriet om, hvor ofte skifteretterne skal foretage tilsyn med bobestyrerne. Danmarks Domstole har taget det ændrede revisionskriterie og Rigsrevisionens konklusion på baggrund heraf til efterretning.

Danmarks Domstoles hørings svar af 4. februar 2021 indeholdt desuden en række andre bemærkninger, som ikke er afspejlet i den endelige beretning, og som Danmarks Domstole finder væsentlige at fremhæve i nærværende brev til Justitsministeriet.

2. Danmarks Domstoles bemærkninger til Statsrevisorernes bemærkninger

Det fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen, at Statsrevisorerne finder, at skifteretternes stikprøvebaserede tilsyn med, om bobestyrerne overholder gældende regler, har været utilstrækkeligt i perioden 2016-2020. Dette begrundes i, at tilsynet alene har omfattet 1,3 pct. af bobestyrersagerne på trods af, at mere end hvert 3. tilsyn har ført til kritiske bemærkninger til bobestyreren. Statsrevisorerne lægger vægt på beretningens beregning af, at landsretterne i 18 pct. af klagerne over skifteretternes afgørelser har givet klagerne fuldt eller delvist medhold eller hjemvist klagen til fornyet behandling hos skifteretten. På den baggrund finder Statsrevisorerne, at der er risiko for, at bobestyrerne i flere tilfælde ikke overholder de gældende regler, og at det ikke opdages.

Der er efter Danmarks Domstoles opfattelse ikke ud fra indholdet i beretningen belæg for at konkludere, at der er risiko for, at bobestyrerne i flere tilfælde end de af skifteretterne påviste ikke overholder de gældende regler. Danmarks Domstoles opfattelse er støttet på følgende:

2.1. Skifteretternes tilsyn med bobestyrere udøves ved flere forskellige tiltag

Tilsynet efter bobestyrerbekendtgørelsens § 25 er blot ét i en række af tiltag, som skifteretten benytter i forhold til at føre tilsyn med bobestyrerne. Skifteretterne fører endvidere tilsyn på følgende måder:

- Skifteretten stiller krav om, at bobestyrerne inden for et begrænset antal måneder efter udleveringen af boet sender åbningsstatus til skifteretten. Skifteretten kontrollerer i den forbindelse, at kaufionsforsikringens størrelse er fastsat korrekt og ved større boer kontrolleres, om ansvarsforsikringen er dækkende.
- For ikke-autoriserede bobestyrere gælder i visse tilfælde, at der skal indsendes dokumentation for oprettelse af konto i boets navn i pengeinstitut til kontrol af overholdelse af bobestyrerbekendtgørelsens bestemmelser om forvaltning med boets midler.
- Skifteretten stiller krav om løbende efterfølgende indberetninger, således at bobestyrer skal indberette et vist antal måneder efter udleveringen. I indberetningen skal der redegøres for bobehandlingen herunder for, hvornår boet forventes afsluttet. Trækker bobehandlingen ud, hører skifteretten med et vist interval bobestyrer om baggrunden herfor. Dette gøres for at fremme behandlingen mest muligt.
- Når boopgørelsen modtages, stiller skifteretten som udgangspunkt krav om, at bilag medsendes således, at skifteretten har bo- og kassebilag på sagen, når der afgiftsberegnes. Under COVID-19 har der i visse tilfælde været åbnet op for, at bilagene kan sendes indscannede, hvis der anmodes om det. Det kan også accepteres i meget store boer, da det nogle gange er flere flyttekasser, der ellers vil skulle sendes. I langt de fleste tilfælde får skifteretterne bilagene med posten.
- Når der er mindreårige arvinger, arvinger som er under værge- eller skifteværgevalg, samt når statskassen arver, foretages fuld revision af boet i forbindelse med afgiftsberegningen. Fuld revision sker tillige stikprøvevis ved andre boer. Det bliver påtalt over for bobestyrer, såfremt det konstateres, at der er forhold, som medfører, at reglerne for bobehandlingen ikke er overholdt.
- Når udlodning har fundet sted, sender bobestyrer et 0-stillet kontokort til skifteretten. Skifteretten påser i den forbindelse, at der er indbetalt rets- og boafgifter, at alle arvinger har fået det, der tilkommer dem, samt at bokontoen går i 0 kr.
- Nogle skifteretter bestræber sig på med jævne mellemrum at indkalde rettens autoriserede bobestyrer og deres sekretærer til møde i skifteretten med henblik på at drøfte bobehandling og praksis mv.
- Hertil kommer det årlige kasseeftersyn med stikprøvekontrol af dødsboer.

- Endelig udfører Domstolsstyrelsen løbende kasseinspektion ved de enkelte byretter, der bl.a. omfatter rettens tilsyn med bobestyrere.

Statsrevisorernes beretning ses ikke at afspejle de ovennævnte tiltag.

2.2. Væsentligt at skelne mellem graden af skifteretternes kritik over for bobestyrerne

Beretningen lægger vægt på, at mere end hvert 3. tilsyn har ført til kritiske bemærkninger til bobestyreren, uden at der i beretningen eller i Statsrevisorernes bemærkninger tages højde for graden af kritik.

Det er Danmarks Domstoles opfattelse, at det er væsentligt at skelne mellem graden af kritik over for bobestyreren, der kan spænde fra at vedrøre helt bagatelagtige forhold til meget alvorlig kritik.

Som eksempel kan nævnes, at der i Københavns Byret i perioden 2016-2020 er gennemført 13 tilsyn. Af beretningens figur 9 fremgår, at der ud af de 13 tilsyn er givet *kritiske bemærkninger* i fire af tilsynene.

En gennemgang af de 13 tilsynssager viser følgende:

- Ni af tilsynene blev gennemført uden bemærkninger.
- Ét af tilsynene blev gennemført med bemærkning om, at proklama var indrykket for sent. Dette vurderes ikke som en alvorlig tilsidesættelse.
- Der blev givet kritik ved to tilsyn, hvor der var oprettet bokonto efter reglerne, men hvor boets midler var længe om at blive overført til bokontoen. Dette vurderes noget alvorligt.
- Der blev givet kritik ved ét tilsyn, hvor der ikke var oprettet bokonto efter reglerne. Dette vurderes som meget alvorlig tilsidesættelse.

Det er således korrekt, at der var tale om *bemærkninger* i fire ud af de 13 tilsyn, men heraf er det alene ét tilfælde, hvor tilsidesættelsen blev vurderet som meget alvorlig.

2.3. Skifteretternes metode for udvælgelse af bobestyrere til tilsyn indgår ikke i beretningen

Statsrevisorerne finder, at der er risiko for, at bobestyrerne i flere tilfælde ikke overholder de gældende regler, og at det ikke opdages.

Der kan efter Danmarks Domstoles opfattelse ikke uden videre foretages den slutning, at når hvert 3. tilsynsbesøg giver anledning til kritiske bemærkninger, må der være mange flere tilfælde af manglende overholdelse af reglerne, end skifteretterne opdager. En sådan konklusion ville kræve, at de gennemførte stikprøvetilsyn var repræsentative for hele populationen af bobestyrere, hvilket der ikke i undersøgelsen er belæg for at konkludere. Det kan ikke ud fra det materiale, Rigsrevisionen har fået udleveret af retterne, afvises, at skifteretten netop udtrækker de bobestyrere eller boer til tilsyn, hvor skifteretten har en mistanke om, at reglerne ikke er fulgt stringent. Denne overvejelse er ikke medtaget hverken i beretningen eller Statsrevisorernes bemærkninger.

Det bemærkes endvidere, at en løbende og endelig gennemgang af alle dødsboer, som beskrevet ovenfor, strukturelt understøtter, at reglerne bliver overholdt.

2.4. Der bør sondres mellem autoriserede og ikke-autoriserede bobestyrere

Hverken beretningen eller Statsrevisorernes bemærkninger sonderer mellem autoriserede og ikke-autoriserede bobestyrere. De fremlagte tal i beretningen dækker over såvel autoriserede som ikke-autoriserede bobestyrere. For eksempel har andelen af udlevering af boer til ikke-autoriserede bobestyrere ved Københavns Byret været stigende i årene 2019 til 2020, og udgjorde således i 2019 18 pct. og i 2020 22 pct.

Der bør efter Danmarks Domstoles opfattelse skelnes mellem de to typer af bobestyrere, idet de autoriserede bobestyrere – alt andet lige – må antages generelt at have en betydelig større erfaring med bobehandling.

2.5. Landsretternes medhold i klagen kan enten være medhold til en arving/kreditor eller medhold til bobestyreren

Statsrevisorerne lægger vægt på, at landsretterne i 18 pct. af klagerne over skifteretternes afgørelser har givet klageren fuldt eller delvist medhold eller hjemvist klagen til fornyet behandling hos skifteretten, uden at der i beretningen tages højde for, om sagen ved landsretten er anlagt af bobestyreren eller fx arvingen.

Det fremgår ganske vist af beretningen, at den klagende part i landsretssagerne kan være parter, der er utilfredse med bobestyreren, fx arvinger, men at det også kan være bobestyreren, der er utilfreds med skifterettens afgørelse af en klage over bobestyreren. Rigsrevisionen anvender imidlertid gennemgående formuleringen ”medhold i klagen”, uden at det i den forbindelse er klart, hvorvidt der er tale om medhold i klagen over bobestyreren eller medhold i kæremålet.

Danmarks Domstole bemærker, at Statsrevisorernes bemærkninger her synes at hvile på en uhensigtsmæssig antagelse om, at der i alle tilfælde, hvor landsretten giver en klager helt eller delvist medhold, må foreligge fejl hos bobestyreren, som skifteretten enten ikke har set eller ikke har fundet alvorlig. Som nævnt ovenfor kan ”medhold i klagen” imidlertid lige så vel betyde, at en bobestyrer ved landsretten får medhold i, at bobestyreren har opført sig korrekt eller har beregnet sig det rigtige salær.

Selv i salærklager, hvor den klagende arving eller den klagende kreditor får medhold i, at salæret skal nedsættes, er det ikke nødvendigvis – og som oftest ikke ensbetydende med – at bobestyreren har begået fejl. Det kan blot være udtryk for, at bobestyrerens arbejde ikke bør afføde så stort et salær, som bobestyreren selv mente sig berettiget til.

3. Eventuelle foranstaltninger om hyppigere eller større tilsyn vil kræve yderligere ressourcer eller nedprioritering af andre opgaver

Statsrevisorerne har anmodet justitsministeren om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til, jf. Rigsrevisorlovens § 18, stk. 2.

Statsrevisorernes bemærkninger har været drøftet blandt retspræsidenterne. Skifteretterne vil fremadrettet bestræbe sig på at gennemføre det stikprøvebaserede tilsyn i henhold til bobestyrerbekendtgørelsen hvert andet år, som Rigsrevisionen lægger til grund, at en stikprøve minimum skal udtages.

Skifteretterne har fokus på at anvende skifterettens ressourcer så effektivt som muligt, herunder at undgå sagsbunker og lange sagsbehandlingstider. Hvis kontrollen med bobestyrerne skal udvides i forhold til de gældende regler – fx ved at der indføres lovbundne krav om, hvor ofte tilsynsbesøgene skal gennemføres, eller hvor mange tilsynsbesøg der skal gennemføres i forhold til antallet af bobestyrer ved den enkelte skifteret – uden at der tilføres yderligere ressourcer, vil ressourcerne nødvendigvis skulle flyttes fra andre sagsområder og kerneopgaver i skifteretten.

Med venlig hilsen

Kristian Hertz